

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrt leta 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVII.

V Ljubljani 7. velikega serpana 1874.

List 32.

Koledar za naslednji teden.

Veliki serpan. Avgust.

9. Nedelja XI. po bink. Evangelij: „Od gluhega in mutastega“. (Mark. 7.) — Sv. Albert, mašnik karmelitovskega reda, je bil v prvi polovici 13. stoletja v Siciliji sin imenitnih, bogatih in pobožnih staršev, ki so si ga po 26 letih v zakonskem stanu z gorečo molitvijo, s postom in obilno milošnjo od Boga sprosili, in ga službi Božji in Mariji v karmelitovskem redu obljubili. Albert, v strahu Božjem izrejevan, v nedolžnosti odraste. Mati mu razodene svojo in očetovo obljubo. Mladeneč ves vesel teče v karmelitovski samostan, pa ni bil sprejet; ker si prednik misli, da mu ni resnica. Marija se očetu v spanji prikaže, rekoč: „Zakaj ne spolniš svoje obljube? Vedi, če je ne dopolniš, boš nagle smerti umrl.“ Oče ves prestrašen pové to svoji ženi; še tisti dan peljeta oba svojega sina v samostan, razodeneta predniku svojo obljubo, in Albert je bil sprejet; podeli svojo berhko obleko ubogemu, in obleče samostansko obleko. Satan mu v samostanu na ušesa trobi, da ta red je zanj preojster, ni njegov poklic, naj gre med svét, kjer bo več dobrega storil, kakor v samostanu. Mladeneč pa spozná njegovo zvijačo in reče: „Poberi se od mene, in pojdi tje, kamor te je greh prevzetnosti vergel.“ Satan beži od njega. Albert stori samostanske obljube, in mašnik je posvečen. Hrepeni pa čedalje bolj po viši popolnosti. Bog mu podeli dar čudežev. Omenimo le enega. Neapolitanski kralj Robert oblega mesto Mesino, lakota čedalje večji prihaja, vse ljudstvo vpije; „Obernimo se k Božjemu služabniku, naj za nas moli.“ Božji mož mašuje, in med mašo se sliši glas: „Albert, tvoja molitev je uslišana“, in še tisto uro priplavajo 4 ladije polne žita v zavetnik. Vse se čudi, kako je bilo to mogoče, ker je bila tudi na morji velika zapertija. Dva zgodovinarja pripovedujeta, da sta dva angelja ladije pripeljala, ker naglo sta bila zginila ljudem spred oči. Albert previdi svojo in svoje sestre smert; ugasnil je klečé na postelji 7. suš. l. 1306, ko je molil 30. psalm, pri besedah: „Jaz pa sem v Gospoda upal“. Veliko čudežev se je zgodilo na njegovem grobu.

Prigodba prederznim brezbožnikom v strah. Igri vdan brezbožen človek, ki je bil vse zaigral, stopi domu gredé v cerkev, v kateri ste bile podobi sv. Alberta in Matere Božje; oberne se k podobi sv. Alberta, rekoč: „O kolikokrat sem te prosil, da mi pri igri pomagaj, pa me nisi nikoli uslišal; danes ti odrečem tvojo svetost.“ Obernivši se k podobi Matere Božje pravi: „Imenujejo te Mater milosti, do mojih prošenj pa si vedno gluha bila“. Nato mahne z mečem po podobah, in —

kri se iz njih pocedi. Mlad mož, ki to vidi, se na vsih udih trese in vpije; hudodelnik pa iz cerkve skoči, strela vanj udari, in ni ga bilo družega kakor malo pepela. —

Sv. Roman vojak sprič., ki je bil sv. Lorenc v ječi kerstil, in je bil ta dan 258. l. ob glavo djan; sv. Domicijan šk. spoz.

10. Ponedeljek. Sv. Lorenc, diakon sprič., je bil blezo v Rimu rojen; gotovo pa je, da je bil v Rimu v keršanski veri podučevan in keršen. Papež Ksist ali Sikst II so ga zavoljo njegovih lepih čednost kot svojega sina ljubili in ga diakona posvetili. Prvi med sedmimi diakoni v mestu je imel skerb za cerkvene zaklade in uboge. Tisti čas 257. leta je cesar Valerijan dal povelje moriti škofo, duhovne in diakone, pa tudi druge kristjane. Papež Sikst je bil s svojima diakonoma Felicisimom in Agapitom v ječo in potem na morišče peljan. Diakon Lorenc mu gré naproti (beri njun pogovor 6. vel. serp). Lorenc razdeli po papeževem povelji vse zaklade ubogim. Tri dni po tem popadejo Lorenca, ter ga peljejo pred mestnega oblastnika, kateri mu reče: „Pokaži mi cerkvene zaklade, kjer jih imaš skrite, in daj jih cesarju za državne potrebe“. Lorenc mu pokaže uboge, rekoč: „Glej, ti so naši zakladi“, milošnja ubogim podeljena je naš zaklad v nebesih. Oblastnik ga dá zapreti v ječo, Hipolit je njegov čuvaj. Med vjetimi je bil slepec Lucil, temu Lorenc reče: „Če veruješ v Jezusa Kristusa in se daš kerstiti, ti bo on dal pogled“. Slepec mu odgovori: „To sem že davno želel“. Lorenc ga podučuje in kersti; Lucil spregleda. Lorenc še drugim slepim podeli pogled. To čudo vidi Hipolit in veruje v Kristusa, in dá se kerstiti. Oblastnik zopet pokliče Lorenca pred sodbo, in ga po zakladih vpraša; Lorenc mu odgovori: „Sej sem ti že povedal, kje so naši zakladi“. Cesar ukaže Lorenca na tezo razpeti in grozovito bičati. Lorenc pa za take in tolike muke Boga hvali. Ko vojak Roman to sliši, in vidi, da mu angelj kri iz rán izbrisuje in ga tolaži, tudi on veruje v Kristusa. Lorenca zopet v ječo peljejo, Roman pa za njim hiti v ječo, nese vode seboj, ter ga svetega kersta prosi. Lorenc ga po kratkem poduku kersti. Cesar ukaže vojaka bičati in ob glavo djati 9. vel. serp. l. 258. Lorenc zopet pred sodbo Kristusa spoznava: cesar ga ukaže sleči in na žerjavici preže s podloženo žerjavico položiti. Ko se na žerjavici peče, cesarju reče: „Spoznaj moč mojega Boga, tvoja žerjavica je meni hladilo, ne pa muka“. Kmalo po tem trinogu reče: „Na tej strani sem že pečen, daj me oberniti“. Obernejo ga z vilami. Nekoliko časa po tem cesarju pravi: „Že sem pečen, zdaj pa jej“. Pri besedah: „Zahvalim te, o Gospod! da sem zaslužil iti v tvoje kraljestvo“, izdihne svojo dušo 10.

vel. serpana l. 258. Veliko rimskih starašin, ki so bili vpricho njegove smerti, se je spreobrnalo.

Kakor nekaj tako tudi še zdaj počenjajo zatiravci svete katoliške cerkve na Rusovskem, na Nemškem, v Švici in drugih krajih. Pervi na versti so Bogu in cerkvi zvesti škofje, ktere iz dežele tirajo, v ječe zapirajo in se njih prihodkov polastujejo, češ: „Pastirja bom udaril, in ovce čede se bojo razkropile.“ (Mat. 26, 37.)

Sv. Hipolit sprič.; sv. Justin maš. sprič.; sv. Asterija dev. sprič.

11. Torek. Sv. Filomena, dev. in sprič., je bila hči greškega kneza; starši so si jo bili od Boga sprosil, ko so se bili dali kerstiti po nasvetu svojega zdravnika Publija; Filomeno, t. j., Ljubljeno, so jo imenovali. Filomeno 13 lét staro vzamejo starši seboj v Rim, kjer je oče imel opravke s cesarjem Dioklecijanom. Cesar čedno devico ugleda, vname se v njem nečista želja, ter jo snubi. Oče od prevelike časti preslepljen, mu jo koj obljubi, devica pa se brani, ker se je že z drugim ženinom Jezusom Kristusom zaročila. Hudó ji žuga, devica pa je stanovitna. Cesar se ji prilizuje, in ji velike reči obeta; ker pa nič ne opravi, jo dá zapreti v ječo, jo vsak dan obiskuje in svojo ponudbo ponavlja. Že 37 dni v ječi zaperti devici se Marija prikaže, ter ji napove, da bode v treh dneh velike muke terpela. Filomena se silno prestraši; Marija pa jo tolaži. Cesarjeva nečista ljubezen se spremeni v divjo togoto, ukaže jo grozovito bičati, in skoraj mrtvo v ječo zapreti. Dva angelja jo ozdravita, in bila je krepkejši kakor poprej. Cesar ji reče: „Glej, naš bog Jupiter te je ozdravil, ker je njegova volja, da bodeš cesarica“. Devica ostane stanovitna. Cesar zapové železnega mačka ji na vrat navezati, in v Tiberu jo potopiti. Angelja jo na suho prineseta. To čudo viditi, se veliko gledavcev spreoberne. Cesar vpije: „čarnica je, s pušicami jo ustrelite!“ pušice pa se vračajo v nje, kteri jih mečejo. To viditi, jih veliko izmed ljudstva veruje v Kristusa. Cesar se boji večega hrupa, ukaže devico ob glavo djati. Kristjani so jo pokopali na pokopališu sv. Priscile, kjer so bili nje ostanki najdeni l. 1802. Na prošnjo sv. Filomene se je veliko čudežev zgodilo.

Vodilo sv. Filomene: „Jezus Kristus je moj delež“. „Kaj imam namreč v nebesih, in kaj ljubim na zemlji kakor tebe? Bog mojega serca in delež moj je Bog vekomaj“. (Ps. 72, 25. 26.) —

Sv. Tiburcij spr.; sv. Suzana dev. sprič.; sv. Tavrín šk. spoz.; sv. Digna dev.

12. Sreda. Sv. Klara, devica in opatinja, je bila rojena v mestu Asisu l. 1193 od plemenitih, bogatih in pobožnih staršev. Klara, to je, čista, svitla, še deklica za igranje ni marala, ampak je rajše in veliko molila. Ko odraste, je pod svojo lepo obleko nosila ostro raševino. V svojem 19. letu bi bila kaj rada s sv. Frančiškom Asiskim govorila, pa si ni upala; neka gospá jo k njemu pelje. Sv. Frančišk, od Boga razsvetljen, ji v pogovoru reče, da je k popolnosti poklicana in izvoljena voditeljica ženskega spola. Klara razume te besede, ter vpraša, kdaj naj gre v samostan. Frančišk odloči praznik sv. Jožefa. Ta dan gre Klara brez vednosti svojih staršev s svojimi tovaršicami v cerkev Porcijunkulo in prejme samostansko obleko iz rok sv. Frančiška, l. 1212. Ker pa še ni bilo nunskega samostana Frančiškovega reda, jih pelje v samostan benediktinaric sv. Pavla, ktere jih rade sprejmejo. Njen oče jo s silo iz samostana vleče, ona pa se altarja oklene, in zaterjuje, da noče nič več med svetom živeti, in oče odjenja. Neža, njena 14letna sestra, jo v samostanu obišče, in ji v njem tako dopade, da noče nič več domú. Serditi oče pošlje nekaj možakov svoje rodovine v samostan,

da naj jo s silo domú pripeljejo. Nežica se brani, možaki jo za lase vlečejo, in deklica vpije: „Sestra, pomagaj mi!“ Klara moli. Ko jo skozi vrata privlečejo, je ne morejo nič več premakniti; njen stric jo hoče z mečem prebosti, pa mu roka oterpne. Vsi spoznajo voljo Božjo, da naj deklica v samostanu ostane. Po teh britkih urah pridejo veseli dnevi. Frančišk oskerbi sestram svojega reda cerkev in samostan v Asisu. Papež Honorij III ta novi red poterdijo. Sestre tega reda se imenujejo frančiškanke, tudi klarisarice. Klara je njih prednica. Device in vdove, kraljice in knezinje, zakonske žené, kterih možje duhovni postanejo, vanj stopajo, tudi Klarina naj mlajši sestra in nje mati Hortula, vdova, se jim pridruže. Po mnogih mestih in deželah se samostani sv. Klare ustanovljajo. Po povelji sv. Frančiška je bila Klara opatinja vsih samostanov. Sveta Klara je bolj z zgledom kakor s povelji vodila svoje sestre na potu samostanske popolnosti. Svoje telo je vedno krotila, z ostrim pasom prepasana je spala na golih tleh, z lesom pod glavo; nekatere postne dni ni celo nič vživala, druge postne dni pa je ob samem kruhu in vodi živela; dolgo v noč je čula in molila. Bog ji je tudi dar čudežev podelil. Mnogo bolnikov je ozdravila, pol bleba kruha je tako pomnožila, da je 50erim sestram zadostoval. Ko so Saraceni samostan oblegali, se je dalá bolna k vratim prinesiti, ter je tam pred prinesenim sv. Rešnjim Telesom goreče molila; nekteri turki so slepi z zidov pocepali, drugi pa so zbežali. Klara je bila 42 lét opatinja, in je v 60. l. svoje starosti v Gospodu zaspala 11. vel. serp. l. 1258. Mnogo čudežev se je zgodilo na njenem grobu.

Vodilo sv. Klare: „Samostanska celica je moj raj na zemlji.“ Ta raj imaš tudi ti lahko na zemlji, in sicer v toliko večji meri, kolikor bolj se šumu tega svotá odteguješ, in se v samoti z Bogom pogovarjaš. —

Sv. Hilarij sprič.; mati sv. Afre sprič.; ss. Makarij in Julijan sprič.; sv. Herkulan šk. spoz.

13. Četertek. Ss. Hipolit in Kasijan sprič. Hipolit, od svetega Lorenca keršen, je bil zagrabljen v svoji hiši, ko je bil sv. Rešnje Telo prejel, in je bil gnan pred cesarja Valerijana. Cesar ga po veri vpraša, Hipolit pa mu serčno odgovori, da je kristjan. Skušá ga z darovi in obljubami preveriti, po tem paga s tepenjem omečiti. Ker pa Hipolit stanoviten v veri ostane, mestnemu oblastniku ukaže ga umoriti. Oblastnik se podá v Hipolitovo hišo, zarubi vse njegovo premoženje, pa vidi, da je keršanska vsa njegova deržina. Po mnogih mukah ukaže Konkordijo, Hipolitovo rednico in 19 drugih ob glavo djati, Hipolita pa zdivjanim konjem na vratove za noge privezati, da z njim po ternji in kamenji divjajo, dokler ne izdihne svoje duše.

Ta dan je po grozovitem, dolgem terpljenji sklenil svoje življenje tudi keršanski učenik sveti Kasijan, ki je bil z na herbtu zvezanimi rokami izdan dečkom, svojim učencem, ki so ga s šili tako dolgo zbadali in mesarili, da je umrl.

Gerda je nehvaležnost učencev do učnikov. Če tudi naši učenci svojih učnikov, naj so že duhovskega ali deželskega stanú, s šili ne zbadajo, jih pa marsikteri zbadajo s šilom svojega jezika, obrekujejo, in celo kolnejo, če ne dobijo dobrega spričala. Gerda nehvaležnost to!! —

Sv. Konkordija spr.; ss. Centóla in Helena spr.; sv. Radegunda kraljica.

14. Petek. Predpraznik M. D. Post. — Sv. Anastazija vdova, je bila hči pobožnih, premožnih staršev. Že v svojim 7. letu se je z glave učila Davidove psalme. Pred očmi svojih bogaboječih staršev je pridno delala in molila. Nekega dne sedí za statvami in tké, kar se

ji uterne svetla zvezda na persi, in hitro zgine. Iz tega je spoznala minljivost vsega posvetnega, in je sklenila v samoti Bogu služiti. Toda starši ji tega niso dovolili, omožiti se je mogla z višim poveljnikom cesarske armade, kateri pa je 16 dni po poroki v vojski zgubil življenje. Mlada vdova se je mogla po cesarjevem povelji zopet omožiti, pa je svojega moža pregovorila, da si je zvolil meniški stan; ona pa je svojo hišo prenaradila v samostan za ženski spol. Anastazija je domačim in tujim v obilni meri skazovala duhovne in telesne dobre dela milosti. Zvoljena prednica svojih tovaršic si ni dala streči, temuč sama je vsim stregla. Nekaj časa po tem je dala na samotnem hribu zidati samostan in lepo cerkev, ktera je bila Mariji Devici posvečena. Anastazija je s čudeži daleč okrog slovela; cesarica Teodora jo v Carigradu pokliče. Anastazija se težko, težko loči od svojih tovaršic, zlasti pa od svoje priljubljene cerkve. Dasiravno je tudi v Carigradu živela v ženskem samostanu, se je vendar le vedno nazaj želela k svoji izvoljeni Materi Mariji Devici. O lepi priliki se verne v svoj samostan, pa kmalo zbolí; 12 dni pred smertjo ji podasta dva moža v belo oblečena listek z napisom: „Glej, tvoja prostost se bliža, veséli se!“ Ko se ji smert približa, se da peljati v cerkev, in tam med molitvijo izdihne svojo blago dušo 860. leta.

Blagor mertvim, kateri v Gospodu umerjejo!... ker njih dela gredo za njimi (Skr. raz. 14, 13.), tam najdejo plačilo za vse svoje dobre dela. —

Sv. Evzebij maš. spoz.; sv. Marcel šk. spr.; sv. Kalist šk. sprič.

15. Sabota. *God in praznik vnebovzetja Marije Device ali velika Gospodnjica.* Ko so se bili aposteljni po vsem svetu razšli oznanovat sv. evangelij, je živela Marija s sv. Janezom v mestu Efezu. Nezmerna ljubezen do njenega božjega Sina je v nji vnemala preserčno željo, se z njim združiti vekomaj. Neprenehoma je zdihovala po njem. Bog utolaži njeno hrepenenje. Veliki angelj Gabriel ji oznani, da se bliža konec njenega popotovanja na zemlji. To razodene Marija sv. Janezu, pa tudi svojo serčno željo, da bi še enkrat obiskali pred smerjo tiste kraje, kjer je njen Sin terpel in umerl. Marija in Janez gresta v Jeruzalem; Marija obiskuje z vso pobožnostjo svete kraje; njene moči so od kopernenja po Jezusu pešale, gré v hišo, kjer je Jezus z aposteljni zadnjo večerjo obhajal, in tam rešenja čaka. Po čudežu se vsi aposteljni (zunaj sv. Tomaža) pri smertni postelji snidejo, Marija jih tolaži, jim pomoč obeta, jih blagoslavlja in se z njimi poslovi. Sin Božji sam pride s trumo angeljev, in ji podeli sv. Popotnico, rekoč: „Ljubljena mati moja! sprejmi iz mojih rok to Telo, ki si ga meni dala“. Po prejetem sv. Obhajilu reče Marija: „V tvoje roke zročim svojo dušo“, in zaspí. Aposteljni jo v belo tančico zavijejo, in slovesno pokopljejo v pripravljeni grob v dolini Josafat, in zaprejo grob s težkim kamnom, kakor je bila navada. Tomaž pride 3. dan po Marijini smerti, želi jo viditi; odvalijo kamen, pa v grobu ne najdejo nič drugega, kakor tančico in čudovito lepih cvetic, s katerih prijeten duh puhti. Sin Božji ni pustil, da bi telo njegove presvete Matere v grobu strohnelo; vzel ga je v svojo nebeško slavo.

Spremljubi, ozirajmo se za Marijo v njeno nebeško slavo, ter neprenehoma prosimo, da nas s svojo močjo podpira na našem popotovanju, zlasti pa ob naši smertni uri. —

Sv. Tarsicij spr.; sv. Alipij šk. spoz.; sv. Stanislav Kostka, mladeneč Jezusove družbe.

Popravek. V zadnjem listu na 1. str. v 2. predelku 21. v odzgoresj naj se bere letnica 1871 (in ne 1817).

Lusarska gora.

(Spisuje Val. Gasperšič.)

Per aver pace.
Dante.

II.

Atila se ne upa napasti Pariza, dozdeva se mu, da brez viharja Galije ne bo zapustil, da mora svoje trume varovati in da s Parizom se ni varno šaliti. Oberne se toraj proti Šalonjskemu polju (champs Chalons). Ali Aecij, rimski vojaški poveljnik, ga od začetka opazuje, sklene mir z Goti in drugimi narodi, kateri so bili sicer njegovi nasprotniki in nasprotniki rimskega cesarstva, in na Šalonjskem polju se postavijo zoper njega. Dolga in huda je bila bitva, ali konečno rimski red in rimski meč sijajno zmagata. V divjem begu Atila in njegove čete Galijo zapusté. Uokraj meje jih Atila zbira in jih pelje v Panonijo (na Hervaškem in Ogerskem). Tam jih vredí, in potem se vzdigne v svoji maščevalnosti proti Italiji, ki je bila pod Rimom. Pridirja skoz Emono (Ljubljano), udari na Oglej (Akvillejo), ga razdere, v sužnjost pelje tisoč in tisoč prebivalcev. Tudi druge mesta po zgornji Italiji razdira, po goricah svoje malike razstavlja proti keršanskemu Bogu, ktere ga že vsa Italija spoznava. V vertoglavnosti svoje zmage se napoti proti Rimu, ter v ošabnih sanjah že vidi zlati venec, s katerim si bo na rimskem Kapitolu čelo venčal.

Pred Rimom se ustavi, skliče glavarje, in govori: Prijatli in vojaki, v sijajni zmagi smo došli do tistega mesta, katero se imenuje večno mesto; trenutek ni tako daleč, da tudi Rim se nam podá in našo oblast pripoznava. Na razvalinah rimskega cesarstva bode Atila ustanovil novo hunsko cesarstvo (Huni so se imenovali njegovi vojaki), in hunski orli se bodo od juga do severa ponosno razširjali. Oziroma na rimsko monarhijo vidimo, da je že tisoč lét staro truplo, in da kakor táko ne more napredovati; noga peša, roka ne derži več meča, glava puhla ali polna zmotnjav, v sercu moštva ni, ampak popačenost. Zarad tega je tudi propad neogibljev na vse strani, od zunaj in od znotraj. Kakor pride-rejo v mladem letu plazovi z visokih planin v doline, tako pritiska z visokih sévernih krajev narod za narodom na rimsko cesarstvo. Hujši so pa viharji, kateri se vzdigujejo v sredi cesarstva: močni, hrabri, serčni domoljubni Rimljani so postali slaboserčni, malodušni, brez domorodnega čutja. Quantum mutatus ab isto Hectore, — kako nepodobni so tistim, ki so bili! Podzemskie grobnice, v katerih se razširja nova keršanska vera, bodo podkopale rimsko mesto. Čujte! kakor valovi o pritoku morja silijo proti bregu, tako je tudi v naših zadevah en pritok, kateri v pravem trenutku zapopaden pelje v pristaníše sreče; ako ga zamudimo, zabrede naša barka v peskovino. — Nad zvezdami v visokih nebesih pa je bilo sklenjeno, da Atila, ki se je bil proti Božjemu namestniku vzdignil, mora biti strahovan, da bo sv. Oče mogel v miru sv. vero oznanovati — per aver pace.

(Dalje nasl.)

Preganjanje kristjanov v Tong-Kingu.

(Dalje.)

Učeni nižega deželnega poglavarstva Dien-a so serdno morili krietjane, še bolj so se prizadevali učeni v Cao Ha-i.

7. sušca msgr. Gauthier zopet piše svojemu pomočniku:

„Da so dvor in mandarin krivi z učenimi, so zadoje mesece kazale mnoge djanja in zdaj je skoraj poterjeno po službinem spričalu. Učeni, ki so na čelu za morjenje kristjanov namenjenim vojakom, pravijo, da je iztiranje kristjanov, ki se godi pred očmi mandarinov, zmenjeno med dvorom in učenimi, da bi se maševali za naj novejši dogodb. Mandarinom je od dvora prepovedano preganjanje kristjanov s silo zavračati.

Včeraj je zopet poslan stotnik ves nejevoljen rekel okoli stoječim keršanskim vojakom: „Ali je verjeti? Prepoveduje nam se bojevati zoper pošasti, ki si ž-jo gasijo v kervi vaših žen in otrok“.

Eden poveljnikov, ki je ravno dal dva kristjana na cesti umoriti, je šel v paradi pred poglavarja terdnjave, kateri ga je spoštljivo odpravil. Nazaj gredé je padlo dvajset žen in otrok pod mečem tega moža in njegovega spremstva.

Po več krajih so lovili cele družine, zvezali očeta z materjo in otroci ter vse skupaj potisnili v valove, toda še pred so očetu glavo odsekali. Množica po osem do deset skupaj zvezanih merličev je zajezila glavno reko, ktera pa vendar ni smerdela, kar se je zelo čudno zdelo.

Pet duhovnij z blizo 10.000 kristjani je misijon zgubil, to je: Lany, Thank-Huyen, Nam-Duong, Hoy-Yen in Dorey-Thaug. Veliko jih je zgorelo v ognju.

Učeni so imeli napravljene morivne trume, da bi bili mene napadli. Tega ne delajo samo z dovoljenjem, ne, delajo s pomočjo okrajnih mandarinov.“

Msgr. Gauthier govori le o preganjanji sosednjih keršanskih občin, pa druge so ravno tako terpele. M. Marin, ki je bil v okraju Quinh Luu, kjer je čez 10.000 kristjanov, piše M. Delpech-u, semeniškem predniku zunanjih misijonov:

„Od začetka svečana učenjaki vedno bolj žugajo; povsod trosijo liste polne sramotenja zoper keršansko vero in zoper Francosko. Učenjaki imajo skor neprenehoma zборе in se nasprotno spodbujajo k zatiranju kristjanov.

Njih vodilo je: „Vse kristjane moramo pomoriti in ne enega ne smemo pustiti pri življenji; zakaj ako te odpravimo, ne bo nobenega Evropejca več v annamsko kraljestvo.“

Konec svečana se je začelo preganjanje. V mojem okraju so umorili dva kristjana, katerih trupli ste ostali več dni nepokopani. Ljudje so se obrnili do velikih mandarinov, da bi doségli pravico in brambo, pa zastonj. Od takrat je besnost naših sovražnikov presegala vse meje.

Učenjaki so napadli vas z nad 400 kristjani in so jo zažgali. Kakih 120 kristjanov je zbežalo v veliko vas blizo mojega stanovanja. Drugih 300 so vse pomorili.

Od ure do ure sem dobival prežalostne naznanila, množili so se ubežniki, ki so hotli smerti uiti. Hrup se mi je vedno bolj bližal.

Neverniki so oblegli dvé majhni keršanski vasi dve uri od mojega stanovanja. Okrajni predstojnik je preiskal vsako hišo, je štel kristjane ter jim prepovedal pod oestro kaznijo iti z doma. Nekatere keršanske go spodinje so vendar šle na terg živeža kupovat, da ne pomerjé za lakoto; pa ni jih bilo nazaj. Neverske žene, ki so jih spremljale, so pravile, da so jih vjeli in ob glavo djali. Dva moža iz tiste vasi sta po noči preplavala veliko reko, sta prišla k meni ter mi pripovedovala svojo nesrečo. Tudi jaz nisem mogel njima nič pomagati, jokali sem z njima. Dva ali tri dni pozneje sem zvedil, da so vsem možém v vasi glave porezali; samo ženam in otrokom so prizanesli. Tudi je bilo prepove-

dano hiše kristjanov zažigati, ker so bile med ajdovskimi hišami.

8. sušca sem bil v vasi Mauh-Sou poleg jezera in sem poslal dva kristjana po nektore reči v hišo nasamnega mašnika, ki je dve uri od tam. Ta dva moža so neverniki zgrabili in v ječo vergli. Na vso moč sem si prizadeval jih rešiti iz rok tih barbarov. Celo darila, ki sem jih poslal v vas, so zaverгли in mi poslali skrivnostni odgovor: „Kadar pride veliko kardelo, bomo vidili“.

(Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Ljubljanski rokodelski pomočniki so bili preteklo nedeljo večer, 2. t. m., prav priserčno poslavili 25letnico duhovskega stanú svojega preljubljenega vodja dr. Leona Vončina. Soba je bila razsvitljena in okinčana in obsteni med zastavama in zelenjem svitel napis: „25letnica našega načelnika dr. L. Vončina.“ Podarili so mu prelepo tablo z naslikanim kelihom, okinčanjem in primérnim napisom, ki je zaznamoval to dogodbo. Pred lepim številom gg. pomočnikov in več gg. mojstrov je najprej gosp. Zor dr. Vončinu naznanil ob kratkem občutke pričujočih. Dr. Vončina pa je v daljšem odgovoru poznamnjaj nekoliko točk iz svojega življenja, povdarjal svojo popolno zadovoljnost s stanom, ki si ga je bil ne pred 25 leti, ampak že v otročjih letih izvolil in česar se še nikoli noben trenutek v življenji ni pokesal. — G. Rus je z nekoliko obširnišimi besedami nato vošilo izrekel, njegov govor so sklepale navdušene besede „za mnoge leta“, ki so jih večkrat goreče ponavljali vsi pomočniki. Še je dr. Kosta z mojsterskim iznenadnim govorom razveselil in močno navdušil pričujoče. Povdarjal je, kako res na pravem mestu je vse skozi značajni dr. Vončina v sedanjih hudih časih, kako potreba je taci mož o času, ko lažnjivi liberalizem po družih deželah hoče še le poskušati zmote in strahote, ki so na Francoskem že ob koncu preteklega stoletja tako žalosten konec imele. Vmés med govori so se primérne pesmi pele. Zares privošiti je gg. rokodelskim pomočnikom tacega vodnika, in vodniku taci verlih rokodelcev v družbi. Bilo je to prav priserčno obhajanje, kakoršnih ni veliko v življenji.

Iz Štajerskega. V Četertek (23. jul.) smo imeli duhovniki iz konjiške in slovenobistriške dekanije duhovske pogovore (pastoralne konferencije) v Konjicah; in nekateri pričujočih so želeli, naj bi se v pesmi naznaila sreča in vdanost mil. gosp. knezu škofu Jakopu Maksimilijanu za vezilo (ker je bilo v saboto njihovo godovanje). Naj vošilo tukaj nasleduje:

1. CeLsIsI Mo PraeSVLI IaCobo LAVDes VoVent
2. IaVreasqVe perpetVas onoMastlCa Die Conferen-tIstae GonoVICenses:

Serca pesem slavovita
Proti nebu se dviguj,
Slavnih vencev krasna kita
Srečni god nam oznanuj!
Ki prevzvišeni Vladika
JOKOP MAKSIMILIJAN!
Ljubej naših serc in dika,
Služiš ga današnji dan.

Toraj živi, Ljubeznjivi,
Prečastiti Škof in Knez!
Živi v sreči nevsahljivi,
Zvezda naša, zloge véz!

Po vseh stezah naj Ti sije
Solnce Božje milosti,
Štirski rod pa venec vije
Vedne hvale in časti!

Svet zdaj buta v Cerkve skalo,
Pa viharja se ne boj!
Z ljudstvom kakor skala stalo
Bo duhovstvo za Teboj:
Sežemo Ti z desno v desno,
Cerkvi zvesti vselej stat',
In prisežemo slovesno,
Tud' življenje za-Te dat'.

Jaz mislim, dasiravno so mil. vladika pesem pre-
jeli, da moramo mi sedanjí čas svojo nepretresljivo edi-
nost in nepremakljivo vdanost svojim prevzvišenim
škofom (škofje pa sv. Očetu) tudi pred vaim svetom
očitno naznanje dajati, naj brezvrno liberalstvo vidi,
da škofje niso osamljeni, ampak vse keršansko ljudstvo
in vse katoliško duhovstvo kakor jekleni zid za Njimi
stoji; da se toraj liberalci zastonj pébajo to sveto in
božjo družbo razbiti; da celo Stremajerjevim grošem se
bo k večjemu kak nesprenišljenec na limanice vsedel.

Framasonstvo in lažnjivo liberalstvo je zvito kakor
kozji rog in se na vso moč trudi zoper sv. Cerkev in
vero Jezusovo. Škofe hočejo od papeža ločiti, zato ga
černijo, na vso moč obrekujejo in za ptujega vladarja
pitajo; nižje duhovstvo hočejo pa od škofov odcepiti,
od tod je tako strupeno psovanje zoper škofe, za nižje
duhovstvo pa mačje solze prelivajo. Katoliško ljudstvo
pa ravno tako od duhovšine odrezati želé. Od tod na-
padi po časnikih na duhovsko biro, in druge šuntanja
ljudstva, pa še več; „Nordd. Allg. Ztg.“ poveduje: Pred
12 leti je belgiška velika loža sklenila vse podložne
lože po svetu poklicati, kako da bi se ljudskih učilnic
polastili? In zedinili so se na prav prekanjen način,
namreč: vse učilnice se morajo od katoliške cerkve od-
tergati, duhovski redi in sploh verni učitelji izpodriniti;
otroci morajo do 16., še boljše do 18. leta v (brezversko)
šolo hoditi *), zato, da se jim od vernih staršev vcep-
ljeni „predsodki in f— vraže“ (tako vero imenujejo!)
iz glave izbijajo, in od 20. do 32. leta pa tako zopet
že dobro obdelanemu vojaštvu zapadejo; in tako mislijo,
bo že prihodnji rod brez vere, brez duhovnov in brez
škofov, in oni bojo z ljudstvom delali, kakor maček s
klobaso, ali pa pajik z vjeto muho. Da se takemu po-
gibelju nasproti postavimo, je treba po vsem svetu ze-
dinjene moči škofov in vernikov ter duhovnov s pape-
žem vred, viribus unitis, in to terdno zvezo je treba
svetu očitno naznanjati, da se drugi drugega spodbudu-
jemo, dokler ni zamujeno. —

V Gorici, 26. jul. Ne mislim, kaj bi pisal, ampak
kako bi jo zaval, da bi nobenemu ne bilo neljubo in bi
svoj namen dosegel. Imamo sicer tudi priliko svoje želje
in misli po domačem „Glas-u“ objavljati, pa če zopet
kaj cerkvenega napišem za njegove predala, mi bodo
pa le dopisniki po dunajskih listih očitali, da preveč
„cerkveno“ pišem.

Tudi jaz sem tega mnjenja, da naj bo „Danica“
cerkven list za vse duhovnike cele „Slovenije“, toraj
tudi strogo le duhovnike goriške nadškofije zadevajočo
stvar Vašemu listu pošljem. Nekdo je omenil v našem
domačem listu, da dobimo letos duhovne vaje. Ta no-
vica je gotovo dobro došla vaim duhovnom, posebno ker
lansko leto ni bilo duhovnih vaj. G. dopisnik pravi, da
je zdaj prav lahko mogoče duhovne vaje napravljati,

*) Se vé, da mavtar ne prasha, kdo bode kmetu delal,
njim je le na tem, da svoje namene dosežejo.

ker imamo za to primerno hišo (semenišče) in tudi takih
gospodov ni treba daleč okrog iskati, ki bi duhovne
vaje vodili; imamo jih v Gorici. Res, da imamo nekatere,
ki bi za to popolnoma sposobni bili in so tudi ta posel
hvale vredno že izverševali; jaz pa se prederzmem viso-
kočastite duhovščine pozornost obrniti na domačina, ki
je gotovo pred vsemi drugimi za to, gotovo težavno
opravilo naj sposobnejši. Čemu bi hodili v Terst ali celo
na Laško prosit voditelja duhovnim, imamo ga doma,
vživa zaupanje cele nadškofije, veliki večini duhovščine
je bil profesor, slovi zaradi svoje učenosti, je „vir ora-
tionis“, in še kaj bi omenil, pa zaradi globokega spošto-
vanja do njega omenim le to, da je letošnje leto imel
duhovne vaje za bogoslovce, in kdor želi zvediti, kake
so bile te duhovne vaje, naj popraša dotične gg. bogo-
slovce.

Iz rečenega naši čč. gg. duhovni lahko spoznajo,
da imam v mislih prespoštovanega in visokoučenega go-
spoda profesorja Štef. Kociančič-a.

Da sem to misel sprožil, me je napotila želja ne-
kterih veljavnih gospodov, in prepričan sem, da bo
vsakdo, ki želi v resnici duhovnih vaj, z mojim pred-
logom zadovoljen. Ker pa tudi visokocenjenega g. pro-
fesorja poznam, da bi se morda ne hotel tej težavni pa
tudi častni in njemu naj bolj pristojni službi podvreči,
naj bi veljavni gospodje duhovniki na kak priméren
način na pravem mestu prosili in posredovali, da nam
toliko potrebne duhovne vaje vodi visoko spoštovani do-
mačin, ker upamo, da tako bode veliko bolje, kakor pa
ko bi bil kdo od drugod, ki naših razmér in ljudi še
ne pozná.

Marsikaj o cerkveni umetnosti.

Odperte pisma.

XI.

Prijatelj!

Sedaj pa vidiš, da vsem ni nikoli mogoče ustreči!
Ko sva svoje pogovore o različnih rečeh cerkvene umet-
nosti razglaševala po „Danici“, reklo se nama je nekje:
„Čemu to razglaševati po listu, ki ga bere ljudstvo.
Prej je bilo vse dobro pri nas, sedaj se pa že začena
kritika, da to in uno v cerkvi ni nam pravilno naprav-
ljeno.“ Da bi s svojimi opazkami znabiti res kje kakega
brupa ne napravila, zato si mi pisal: položi v miznico
najine pisma! Molčala sva, — pa zopet ni bilo prav.
Ali si zapazil, kako naji je v št. 30. Daničar dregnul
pod rebra, češ: zaspanca, zakaj sta utihnili? Naj si
tedaj bode. Ako je res komu vstreženo, pa spet ktero
očitno spregovoriva.

Pravil si mi, da obiskovaje neko farno cerkev našel
si viseti v žagredu mašni plašč tako zamazan in zagu-
ljen, da se mu prvotna barva ni več poznala in spredej
je bil močno natergan, da so dolge niti od njega visele.
Ko si izrekel svoje začudenje, da se taki plašč še rabi,
se ti je reklo: „O, za delavnike je že dober, sej skoraj
nobenega ni k sveti maši med tednom.“ Kakor da bi
le zavolj ljudi treba bilo čednih in lepih cerkvenih
oblačil, in ne velikoveč zavolj častite rabe in zavolj sv.
Rešnjega Telesa!

Zares! Kakor je daritev sv. maše naj svetejše opra-
vilo sv. katol. Cerkve, tako je izmed vseh cerkvenih
oblačil naj imenitnejši mašni plašč ali kazula (casula,
planeta). Ko pri mašnikovem posvečevanju slehernemu
novoposvečencev škof pokladajo na rame mašni plašč,
govoré mu: „Accipe vestem Sacerdotalem, per quam

charitas intelligitur; potens est enim Deus, ut augeat tibi charitatem, et opus perfectum" — Prejmi duhovsko obleko, ktera pomeni ljubezen... Kazula tedaj pomeni ljubezen, ki vse obsega, vse pokrije. Zato so cerkvene določila vseh časov tirjale, da ima biti mašni plašč velik, širok, prostoren. Pervotna kazula bila je prav do 13. stoletja podobna nekaki okrogli hišici (od tod ime casula, hišica) ali zvonu, in je od vseh strani obdajala mašnika in segala skoraj do tál. Da pa je zamogel mašnik med sv. daritvijo roki lahko rabiti, zato je bil dolgi plašč na stranéh do komolcev prizdignjen in na ramah privhani konec priterjen z lepo spono. Tako so se delale na obéh stranéh spredej in zadej lepe gube, ker bil je plašč tanek, lahak, da se je lepo gerbančil pri premi kanji rók. Lepotičje je bilo navadno vtakano, pogostoma zlat križ. Taka je bila nekdanja častitljiva kazula, ki se navadno imenuje romanska.

Proti koncu 13. stoletja, ob času čezdalje bolj se razširjajoče gotike, se je tudi s staro kazulo zgodila neka prememba. Da bi krog in krog celoma izdelan mašni plašč rók prav nič ne zaderževal, zato so na obéh stranéh plašču velik kos izrezali prav do ráh. Sedaj je kazula le še spredej in zadej segala do tál, čedalje ožja postajala, in gerbančila se je le še pri povzdigovanji rók. Začeli so ji tudi širji in vidnejši križ spredej in zadej napravljati in našivati marsiktero pomenljivo, večidel zlato lepoticje. To je bila kazula gotiškega zloga, sploh v rabi od konca 13. do konca 16. stoletja.

V 16. stoletji pa so začeli še bolj prirezovati in krajšati kazulo, akoravno so se nekteri veljavni možaki ustavljali zoper to. Sv. Karol Baromej je takrat ukazal za svojo Milansko škofijo, da ima biti kazula $4\frac{1}{2}$ čevlja široka, tako da bo čez vsako ramo še za celo péd dalje segla — in ravno toliko ali še kaj več mora biti dolga, da bo segla skoraj do gležnjev (členkov). Po sredi pa ima biti spredej in zadej narmanj 6 p. široka proga in zgoraj ena počez, tako da se bo prikazala spredej in zadej podoba križa. — In take so po večem postale kazule, tudi v Rimu. Samo spredej in zadej so jo še nekaj prikrajšali, da bi tudi pri poklekovanji ne delala nobene nadleže. Res ta kazula ni imela več nekdanje častitljivosti, vendar pa je bila še tako velika, široka, dolga in tenka, da je bila podobna obleki. V Rimu in sploh po Laškem so narejali navadno križ samo spredej, zadej le steber ali bruno. Po Nemškem pa je prišlo v navado križ napravljati na kazulo spredej in zadej. Večidel bil je prav krasno in umetno izdelan, našit ali tudi vtakan. Na križu bila je časih podoba križanega Jezusa, ali Device Marije, presv. Trojice, božjega Jagneta ali pa je imel v 4 koncih znamenja 4 evangelistov, ali druge pomenljive podobe. To je bilo pač vse kaj drugega kot mnogokrat sedanje velikanske cvetlice in druge čirečare brez pomena.

Proti koncu 18. stoletja jeli so mašne plašče še bolj manjšati in prirezovati — najprej na Francoskem. In iz Lijona, od koder so razpošiljali cerkv. oblačila skoraj po vsej Evropi, prišle so te pristrizene kazule tudi v naše kraje, terde kot platnice, nobeni obleki več podobne, lisaste in presiljenih barv in spredej izrezane v obliki basov. — V naj novejšem času začelo se je v cerkveni umetnji marsikaj na boljše obračati in na prizadevanje veljavnih v cerkveni umetnji izvedenih móž začeli smo, hvala Bogu, tudi kazule srednjega veka bolj posnemati. Kar strogo zopet vpeljati nekdanje romanske in gotiške kazule pervotne oblike, to sicer ne kaže, — ali naj bi se začele vsaj delati take, da bodo podobne zares oblačilu: prostorne, dolge, široke in mehke. Naj se odpravi tako imenovano polimano platno, ki se jim navadno všiva in jih dela terde kot desko. Tudi naj bi se namesto ponarejenih srebrnih in zlatih port, ki kmalo

otemné in nazadnje postanejo černe, raji napravljale stanovitne svilnate, če že za prave zlate ali sreberne denarjev ni.

Velika hvala gré pri nas bratovšini presv. R. T., ki je začela izdelovati in razpošiljati kazule bolj v cerkvenem duhu izdelane. Naj bi le vsi gospodje pri napravljanji novih kazul vselej natanko posnemali to obliko naše bratovšine!

Iz kakega blaga da ravno ima biti kazula, tega ni določila sv. Cerkev; toliko je izrekla S. R. C., da iz pavolnatega blaga ali iz bombaževine ne smejo biti. Imeti mora mašni plašč le eno pglavitno barvo. Beli plašč z rudečim se ne smé rabiti tudi za rudečo barvo, ampak samo za belo. In rudeča kazula z belim križem po sredi zamore veljati le za rudečo barvo. Tú mi pride na misel, kar si mi pravil pri neki priložnosti, da se v nekterih krajih za barvo prav nič ne menijo. Ko pride kak veči praznik, vzemó to, kar naj lepšega imajo, naj si bo za tisti dan predpisana barva, ali ne. Ako bi se smelo tako ravnati, čemú potem sv. Cerkev za vsaki dan posebej ukazuje posebno barvo cerkvenih oblačil? Vestni človek bo tudi v tej reči natanko ravnal po ukazih sv. Cerkve.

Znana reč je, da se mora kazula blagosloviti pred rabo; tako kakor je v našem ljublj. obredniku povedano na str. 229 „Benedictio sacerdotium indumentorum in genere“. Zgubljen pa je blagoslov, ako se iz kake kazule naredí n. pr. štola, manipel itd.

Zastran shranovanja mašnih plaščev se utegneva pomeniti pri kaki drugi priložnosti. Za danes: Z Bogom!

Tvoj

Z.

Bosna in Bošnjaki.

(Izvirno sporočilo.)

I.

Veliko mi daje opraviti kupovanje drugega zemljiša; že dvakrat sem mógel iti to pomlad na Marijansko berdo (Marijanišče), kakor se ima imenovati naš drugi samostan. Pervikrat sem nastopil grudasti kolovoz iz Banjaloke čez Varcar, Jajico in Travnik, drugikrat pa pošto ceto z Broda čez Dervent, Maglaj in Zenico. Perva je veliko bolj nevkretna, pa bolj mikavna, zlasti pri Jezeru, Jajici in čez karavelske gore. Pri Julicaru se začne prav ribnato jezero. Peljaje se ob zelenem jezeru nič posebnega ne pričakuješ. Jezero se končá ob griču, in mislil bi, da je konec vožnje ob njem. Voz se zasúče in pripekljavšemu se čez klanec se ti precej zablíši drugo jezero, tako se ti zdi; pa ne, to je prejšnje jezero, ki se je le v soteski na desno zasukalo in vtesnilo, zdaj pa se je zopet v jezero razširilo. Kar se je jezero zasukalo, je pa postalo prederzno, zakaj kakor je široko, čez skalovje dère v tretje jezero. Ob robu skalnate stene, čez katero se prekucujejo peneči valovi, rastejo košate jelše in pod njih vejami se v vertincu snujejo valovi.

Pol ure dalje ob jezeru peljaje se vidimo zopet novih slapov in novih jézer, katerih pred nismo vidili, ker so prenizko v globini. V sredi enega tih jézer molé v ravni versti jelše tako blizo skupaj iz vode, da se človeku zdi, da bi lahko od jelše do jelše skakaje prišel čez jezero. Viditi je drevesa skor kakor bi plavale. Te jelše najberže stojé na publih skalah; to puhlo skalovje se samo z vode vedno bolj kopiči in tako si jelše v njih luknicah vedno bolj vterjujejo korenine. Zadnji konec tega jezera se poslednjič zavije v navpično skalnato steno, in popotnik mora tega popotnega tovariša zapustiti, ne da bi se bil mogel posloviti z njim. Peljavšemu

se doli proti Jajici ti še dolgo brodijo po glavi ti jezerovi prekući.

V Jajico priteka jezero pod imenom Pléva. V sredi mesta dère iz skalovja, goni več mlinov in med temi mlini in hišami se kakor v obupu za stolp visoko prekucuje v reko Verba, ter se razperšuje v njenih penetih valovih. Tudi na tih skalnatih stenah, čez ktere Pléva dère, kakor na verhuncu velikanskega grada stojé visoke jelše, ob ktere razpénjena voda pljuska in vedno jih obséva nad njimi razpeta mavrica. Turške in keršanske hiše, ki so ko orlovske gnezda ob desni in levi te reke (v sredi mesta) na skale zidane, se kažejo že trudne tega pogleda, kterege je pa popotnik ves navdušen. Sploh se mora popotnik celo pot od Julicara do Jajice le čuditi veličastnim naravnim prizorom. Kaj takega nisem vidil ne v Neapolju in ne v Carigradu, tudi ne v Švici in ob Renu, kakor tudi ne pri Železnih vratih in ob Nilu.

Niso si bili zastonj katoliški kralji bosanski izvolili to Jajico za stolno mesto. Divje in milo-mično je tukaj. Ko v spomin prejšnjih minulih časov izmed turških hiš še molí kviško keršanski zvonik nekdanje cerkve sv. Marka. V naj novejšem času so si katoličani tudi zidali lepo cerkev, in sicer baziliko, v sredi mesta. Čudne glave so ti turki! Cerkev so pred štirimi leti brez ugovora pustili zidati, z zvonom pa, ki tehta 3 stote in smo ga jim prédlaškim podarili, niso pustili zvoniti, in so zavoljo njega kar hrup zagnali, pri katerem so žugali z nabitimi puškami. Tako zvon še vedno pričakuje, kdaj bo smel na dan.

(Dalje nast.)

Razgled po svetu.

Avstrijansko. Poncij Pilat je nekega dne prerokoval, kaj je človeštvu v prid, namreč, naj eden umerje, da vsi ne poginejo; in eden liberalnih listov, „Fremdenblatt“, je une dni prerokoval, kaj je Avstriji v prid, namreč „katoliška politika“ v oziru na Rusine. Se vé, da liberallec je s kervavečim srcem izrekel besede: „Römisch wider Willen“ (rimski zoper voljo). Skazoval je list ukljub liberalnemu kriču zoper rusinskega nadškofa Sembratoviča, da Avstriji sami v korist mora vlada ohraniti zedinjenje Rusinov z Rimom, in Avstrija bi bila svoja lastna morivka, ako bi iz liberalne gorečnosti iskala razrešiti vez med Rusini in Rimom. Znano je namreč, da vse liberalstvo se je nedavno z enim glasom derlo zoper nadškofa Sembratoviča, ker je bil neke dekane kaznoval zaradi glasovanja v prid novocerkvenih postav. — Kar velja o Rusinih, velja pa sploh o katoličanih in Rimu. Avstriji sami v korist mora vlada skerbeti, da vsi katoličani avstrijanski ostanejo v naj tesnejši zvezi z Rimom in v pokoršini do papeža, zakaj kolikor delj so Avstrijanci od Rima, toliko bližej so veliki Prusiji. Kdor koli je nasprotnik rimsko-katoliške politike v Avstriji, on je sovražnik naše Avstrije. Avstrija je močna, dokler je na podlagi katoliški. Bizmarkovci imajo polno „kreatur“, ki luteranske misli razširjajo po Avstriji, Lutra na cente hvalijo, papeža pa o vsaki priliki zasramujejo. Dobro vedó, zakaj to delajo. Posebno išejo katoliško mladino nahujskati zoper njih lastno vero. Tudi med profesorji so taki. Gorje Avstriji, ako bode v sovraštvu do katoliške Cerkve otenja si iskala.

Prusija boje žuga poslati svoje brodovje v morje ob severni Španiji, ako se Francija režno ne postavi na noge zoper karliste. — Nemških frajmavrarjev trebuh boli zaradi velikih in pogostih zmág karlistov nad re-

publikanci. V veči pospéh serranistov Bizmark menda hoče tudi priznati Serranovo vladó, pa še k temu množino vojaških častnikov okovariti s plačo in jih poslati v pomoč španjskim mavtarjem. Tako zopet pričenjajo posredniško politiko oni, ki so jo pobijali; mogoče pa, da Bizmarkov Sedan bode res na španjski zemlji. Skupil jo bo gotovo tako ali tako kmali, ker njegova prederznost presega vsako spodobnost.

Gnal se je tolik la goj zaradi napada na Bizmarka, je pa Bizmark sam naj goropadniši napadnik. On napada svobodo narodov, samosvojnost držav, narodne pravice, pravice in vstanovo sv. Cerkve, pravice družbinske, svobodo časnštva katoliškega, veljavo celo in samostojnost sodnijsko, in naj poslednjiši njegov napad je napad na Španijo. (Gl. „Pilger“ 1. avg.) Kako neusmiljeno napada katoliške škofo in duhovne na Pruskem, to vsak lahko vé. Ta sovražljivi človek ima povsod svoje sužnje, ki mu podpirajo njegovo izdajavsko djanje zoper katoliško Cerkev. Karlisti, kteri se vojskujejo za katoličanstvo in za pravnega vladarja, so dobili v oblast Cuenca, tako rekoč ključ k Madridu, in precej se hoče Bizmark vmeš štuliti in gleda, kako bi karliste v nič djal in rogovilstvu na noge pomagal! K sreči Anglija in Francija o priznanji Serranove vlade nočete nič vediti in tudi Avstriji ne diši komedija španjskih republikanov.

Laško. Novo-laška pravica se dan na dan bolj skazuje s svojo mračnostjo. V Rimu so bili 23. jun. obsojeni 4 možje, ker so 21. jun. pred Vatikanom klicali: „Živi papež-kralj!“ 25. jul. se je obravnavala pritožba obsojenih pred viši sodnijo. Izverstni advokat Anton Argenti je vodil pritožbo in dal je o tej priliki lepo „spomenico“, s ktero je pritožbo vterdil. Eden razlogov je ta, da prva sodnija je zatožence obsodila tako naglo, da jim ni še postavinega časa 3 dni pustila, da bi bili mogli poskerbeti za svoj zagovor in obrambo. To je naj tehtniši razlog, da obsodba ne veljá nič, je rekel Argenti. Argenti vidi veliko pohujšanje v tem, da tisti, ki so papežu ponujali tolike zagotovila, odrekujejo zagotovilo kacega zagovornika tistemu, ki je slavo klical papežu-kralju! „Unità“ pa se nad tem čisto nič ne čudi, ker to ni prvi primérlejš pod Markom Minghetton in pod delavnostjo njegove pravdnosti! — Dve leti poprej je v Torinu poslanec D'Ondes-Reggio predlagal, naj se v oziru na „brigante“ (silovite tatove in roparje) v postavu sprejme členek: „Sodnija mora poslušati okrivljene, zagovornike od njih izvoljene, in spričevanja od njih naznanjene.“ Takratni minister Pisanelli pa je naravnost odgovoril, da tega ne sprejme. Podpiral je katoliškega poslanca tudi liberalni Brofferio in se poganjal za sveto zagovorno in brambino pravico. Bili so zagovarjani, pravi, Danton, Vergniaud, Barbaroux, vsi „girondisti“ in vsi „montagnardi“ (rudečkarji) francoskega rogovilstva. „Narodni konvent“ v Parizu je bil obsodil Ljudovika XVI, pa tudi ta je imel zgovornega in poštenega zagovornika, ki se ni prestrašil v obličji rogovilstva resnici pričevati. Cromwell sam, nadaljuje Brofferio, si ni upal Karola I angleškega dati soditi brez pričujočega zagovornika. Hočete, gospodje, da se bode reklo, mi smo manj liberalni memo „francoskega konventa“ in angleškega sodnjega stola, in da smo nesterpljivši od Cromwella in Robespierre-a?

Pri vsem tem predlog barona D'Ondes-Reggia ni bil sprejet, brigantovstva (lahko tudi krivično) zatoženi so ostali brez zagovornika. In zdaj se godí ravno to pri rimski sodniji, kjer se imajo kakor „briganti“ soditi tisti, ki na tergu sv. Petra kličejo: „Živi papež-kralj!“

Sodnija za pritožbe 25. jul. tedaj je pri vsem tem potrdila obsodbo prve sodnije, zavrгла pritožbo, in v

ječo za navdušeni slavo-klic Piju IX gredó gg.: Beriole Božič, Coletti Jožef, Tardani Peter in Felicijani Henrik. „Diritto“ pripoveduje, da so se obsojenci prav moško in postavno obnašali in z obrazov jim je bilo brati, da ta pravda in obsodba jim služi v vzrok časti in spoštovanja.

Listek za raznotero robo in blago.

Večer.

(Perčan.)

Svitlo solnce gre za goro,
Že je pozno — se mrači!
Petje tičic utihuje,
Le škerjanček žvergoli.

Oglasi čez malo časa
Se iz stolpa zvona glas,
In s pohlevno-milim petjem
Vse k molitvi vabi nas.

Trudni kmetič pa je polje
Pustil in domú hiti;
Pótno čelo si odkrije,
In Marijo počasti.

Mila luna tiho plava,
Ti šepéče na sercé,
S hladnim vetričem obdaja
Tvojo radost, tvoj gorjé.

Sladko s tabo se raduje,
Če si cvet nedolžnosti;
Sto- in stokrat obžaluje
Zmote tvojih mladih dni.

Iz Ljubljane. Nove maše so bile preteklo nedeljo v Ljubljani tri. V Šenklažu je prav slovesno obhajal svojo prvo sv. mašo gosp. Jan. Svetina, z Breznice na Gorenškem. Milgosp. prošt J. Krizost. Pogačar so mu bili arhidijakon in veri pridigar gosp. Tom. Zupan, gimnaz. prof. in katehet v Kranju, oba rojaka. Med svati gorenškimi je bil tudi brat ranjcega učenega prof. Čopa. Pri sv. Jakopu je primiciral č. g. Ljud. Škufca, pridig. gosp. J. Rozman; — v nunski cerkvi pa č. g. Lov. Gantar.

K Porcijunkuli se je bilo sošlo silo ljudstva. Narod naš čuti, da so časi hudi, in pri Bogu pomoči iše.

Toča je med Mirno in Novim mestom 5. t. m. precej hudo pobila.

V Stari loki je 4. t. m. 23 mašnikov kaj slovesno obhajalo svojo 25letnico. Počasteni so bili med drugim na svoj telegram v Rim od sv. Očeta z odgovorom in apost. blagoslovom. Popis prihodnjič.

Novo mašo bode imel to nedeljo č. g. Jak. Sila v Povirji. V Terstu pa ravno tako 15. avgusta č. g. M. Fleišer.

Naznanila c. kr. kmetijske družbe, I. zvez. letnika 1873 obsega Šolmajerovo „Poročilo“ o Dunajski ne odveč blaženi razstavi 1873. Po teh naznanilih se je iz Kranjskega vdeležilo razstave 74 oseb in vredovanje

470 reči iz Kranjskega je imel v Ljubljani in na Dunaju g. Šolmajer.

Domestilne volitve za kranjski deželni zbor bodo v Ljubljani 7. avg., za veliko posestvo pa 14. avg. — Baron Apfaltrern se je odpovedal poslanstvu v derž. zbor, kakor nekoliko poprej dr. Zupan. Poslednje dni se je odpovedal v deželni zbor tudi dekan J. Grabrijan. In ker je umerl že prej gr. Aleks. Auersperg, bode dokaj volitev.

Na Dunaju so se hotli frajmavrarji postavno vgnjezdit. (Ravno tega še manjka k zmešnjavam v Avstriji!) K sreči je poglavarstvo imelo dosti serčnosti ter je za devno prošnjo odbilo.

Generalvikariju dr. Kučerju so Nj. veličanstvo podelili čast skrivnega svetovalca.

V Viareggi-u na Laškem, kakor piše „Nazione“ 30. jul., se je med veseljem in slovesnim šumom pripetila silna žalost. Vsled poslednjih viharjev se je velik morski pes (riba: pesce-cane) te dni približal suhemu, in zadel je na reveža vojaka, kateri se je kopal nekaj delj od kraja, ga zgrabi in strašno zdeluje. Poslednjič ga pusti mertvega. Spravijo merliča na breg, kjer nekoliko časa ostane v grozo vsih, ki so ga vidili. — Take nesreče po morskih pesih se poslednji čas primérjijo večkrat; je pač treba primorcem paznim biti.

Naslednik r. Merode-a ko papežev milošojnik je postal monsignor Aleksander Samminiattelli, kamernik sv. Očeta.

Pruski škofje so pruski vladi naznanili, da Cerkev se enostranskim cerkvenim postavam in ukazom o cerkvenih rečeh nikakor ne more podvreči.

Madridski svobodni listi so zoper posredovanje Prusov na Španjskem; dobro čutijo, da to bi republikanski reči več škodovalo kot koristilo. Vradni španjski listi pa očitno govoré o španjsko-pruski zvezi zoper Francijo. To je republikansko domoljubje! — Prusaki in rudečkarji kričé, da Francosko karlistom pod roko sega; vender pa za serraniste brez zadržka gre orožje skoz Francosko na Španjsko, v tem ko se na doganah pošiljatve za karliste prideržujejo in jemljejo.

Duhorske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Karet Jan., kapl. na kočevski Reki, gre za administr. v Banjaloko; č. g. Lapajne Karol pa po lastni želji v Zlato polje.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: Od sv. Lenarta neimenovan: 2 st. dvajs. „preljubljenemu sv. Očetu s prošnjo sv. blagoslova za srečno zadnjo uro. Marija čistega spočetja, poglej s svojo mogočno prošnjo na svojega s težkim križem obloženega služabnika v njegovi sivi starosti, da doseže doželeni mir“. P. P. 2 gl. sr., ravno od tam, 1 gl. sr. v poljuben namen. (Opom. srebernik za 25 sld. je odveč, in djal sem ga za zdaj k dar. sv. Očeta. Vr.) — Neimenovan 1 gl. — Iz Trebelnega 5 gl. a. v. in 2 tol. po 2 gl. st. d.

Za afrikanski misijon: Iz Trebelnega 3 gl.

Za ameriški misijon: Po gosp. J. Dolencu 40 kr.

Za sv. Detinstro: Po g. J. Dolencu 50 kr.

Za misijonarja g. Laha v Bosni: G. dr. A. Čebašek 20 gl.

Za cerkev sv. Jožefa: Gosp. Mart. Berlič 2 gl.